

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I FALUN**
Förvaltningsrättsnotarien
Katarina Lindqvist

DOM
2018-02-23
Meddelad i Falun

Mål nr
4810-17

SÖKANDE

Precio Fishbone AB , 556347-2926
Stortorget 8
702 11 Örebro

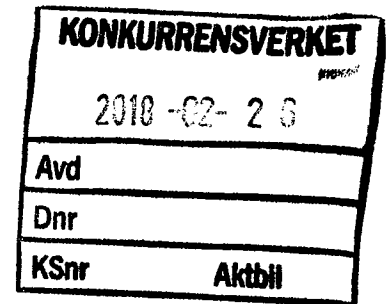
Ombud: Advokat Per-Owe Arfwedson
Bokwall Rislund Advokatbyrå KB
Funckens gränd 1
111 27 Stockholm

MOTPART

Leksands kommun
793 80 Leksand

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS BEDÖMNING

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 214887

Postadress
Box 45
S-791 21 Falun

Besöksadress
Kullen 4

Telefon
023-383 00 00
E-post: forvaltningsrattenifalun@dom.se
www.forvaltningsrattenifalun.domstol.se

Telefax
023-383 00 80

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–12:00
13:00–16:00

YRKANDE M.M.

Leksands kommun genomför en upphandling av IT-konsulter för webbdesign och webbutveckling i Episerver samt löpande support och förvaltning (ärende nr 17/43). I de administrativa föreskrifterna, vilka är daterade den 31 juli 2017, anges att upphandlingen genomförs genom ett öppet förfarande enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). Upphandlingen avser byggnation av webbplats i Episerver Digital Experience Cloud service. Webbplatsen ska moderiniseras och uppfylla de nya direktiven angående tillgänglighet enligt WCAG 2.0 AA. Upphandlingen omfattar även viss utveckling och förvaltning och löpande support av nuvarande extern webbplats. Leksands kommun beslutade inledningsvis att tilldela avtal till Knowit AB (Knowit). Den 27 oktober 2017 beslutade Leksands kommun om rättelse av tilldelningsbeslutet eftersom Knowit tilldelats avtal utan att ha lämnat anbud i upphandlingen. Leksands kommun tilldelade genom det ändrade beslutet Knowit Experience Stockholm AB (Knowit Experience) avtal.

Precio Fishbone AB (Precio) ansöker om överprövning och yrkar i första hand att upphandlingen ska rättas på så sätt att anbudet från Knowit Experience förkastas. I andra hand yrkas att utvärderingen görs om.

Leksands kommun (kommunen) motsätter sig ansökan.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Förutsättningar för förvaltningsrättens prövning

Förvaltningsrätten har att pröva om det på grundval av vad Precio anfört är visat att kommunen brutit mot någon av de grundläggande principerna eller annan bestämmelse i LOU och detta medfört att Precio lidit eller kan komma att lida skada (20 kap. 6 § LOU). De grundläggande principerna innebär att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt, genomföra upphandlingar på ett öppet

sätt samt iaktta principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet (4 kap. 1 § LOU).

Förvaltningsrättens prövning utgör en kontroll av om det finns skäl att ingripa mot upphandlingen på grund av att den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna eller andra bestämmelser i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i den lagen. I mål om överprövning enligt LOU gäller som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter denne grundar sin talan och att domstolens prövning bör begränsas till de grunder som parten åberopar (jfr RÅ 2009 ref. 69).

För att grund för ingripande mot upphandlingen ska finnas är det inte tillräckligt att sökanden anser sig ha lidit eller kan komma att lida skada, utan sökanden ska visa att denne har lidit eller kan komma att lida skada av den eller de brister som påtalats (jfr HFD 2013 ref. 53).

Vad parterna anför

Precio anför sammanfattningsvis följande till stöd för sin ansökan. Kommunen har tilldelat kontrakt till Knowit Experience trots att bolaget inte uppfyller samtliga obligatoriska krav i upphandlingen. Kraven i punkt 3.3.3 i de administrativa föreskrifterna om bl.a. uppgivande av referensuppdrag och referensföretag utgör obligatoriska krav. Knowit Experience har hänvisat till ett referensuppdrag som bolaget varken utfört eller varit avtalspart i. Uppdraget har utförts åt Arbetsgivarverket och moderbolaget Knowit har varit såväl avtalspart som utförare av tjänsten. Till stöd för sin talan har Precio åberopat ett uttalande lämnat av Arbetsgivarverket i en mailkorrespondens. Av mail daterat den 7 november 2017 från Arbetsgivarverkets kommunikationschef framgår det att Arbetsgivarverket är av uppfattningen att det är Knowit som är avtalspart och som har utfört arbetet. Det av kommunen åberopade intyg som Knowit utfärdat står i strid med referentens upp-

fattning att det är Knowit som utfört uppdraget och kan därmed lämnas utan avseende. Kommunen anser att Knowit Experience har agerat som underleverantör i leveransen till Arbetsgivarverket och att detta är tillräckligt för att Knowit Experience ska kunna åberopa referensuppdraget. Utifrån uppgifterna i det anbud som Knowit lämnat inför upphandlingen i det aktuella referensuppdraget framgår att Knowit inte skulle anlita några underleverantörer. Arbetsgivarverkets uttalande styrker att de uttalanden som företrädare från Arbetsgivarverket lämnat i kommunens intervju har avsett Knowit och inte Knowit Experience. Mot bakgrund av att Arbetsgivarverket inte kan intyga Knowit Experience kapacitet kan inte heller denna referens visa att de obligatoriska kraven i upphandlingen är uppfyllda. Knowit Experience har vidare varken åberopat Knowit som underleverantör eller Knowits kapacitet i sitt anbud. Kommunen har genom att anta anbudet från Knowit Experience, trots att bolaget inte uppfyllt samtliga obligatoriska krav, åsidosatt likabehandlingsprincipen.

För det fall Knowit Experience använt sig av Knowits Tendsign-konto när anbud lämnades får det anses vara Knowit som lämnat anbud i upphandlingen och det finns av den anledningen skäl att förkasta anbudet eftersom Knowit enligt kommunens egna uppgifter inte utfört något av referensuppdragen.

Kommunen anför bl.a. följande till stöd för sin talan. Det framgår tydligt av anbudet att Knowit Experience är anbudslämnare. Bolagets namn framgår av anbudet och det är signerat av bolagets representant. Det har inte uppställts krav i de administrativa föreskrifterna i punkt 3.3.3, fjärde och femte styckena på att anbudsgivaren ska vara avtalspart i referensuppdraget utan det räcker med att visa på relevant erfarenhet och kompetens. I ett intyg utfärdat av Knowit framgår det att Knowit Experience levererat och bemannat och därmed även utfört uppdraget åt Arbetsgivarverket. Under utvärderingen har en intervju med Arbetsgivarverket genomförts rörande Knowit Expe-

rience utifrån de i anbudsinbjudan förutbestämde frågorna. Det framgår vidare av utdrag från kammarkollegiet att Knowit Experience är en godkänd underleverantör till Knowit. Vad Precio anfört om tidigare lämnat anbud till Arbetsgivarverket kan inte anses relevant för den aktuella upphandlingen. Hur annan part tidigare utfört en upphandling och frågor om dennes efterlevnad av densamma är inte relevant. Knowit Experience har inom det egna bolaget både den kapacitet och den kompetens som krävs för uppdraget och har uppfyllt samtliga i upphandlingen ställda krav.

Förvaltningsrättens bedömning

Inledningsvis konstaterar förvaltningsrätten att det saknas skäl att ifrågasätta att Knowit Experience är att betrakta som anbudslämnare i upphandlingen.

Precios invändningar mot kommunens tilldelningsbeslut till Knowit Experience bygger huvudsakligen på att Arbetsgivarverket använts som referens trots att Knowit Experience inte utfört tjänster åt Arbetsgivarverket. I de yttranden som förvaltningsrätten tagit del av har det hänvisats till att kraven i både fjärde och femte styckena i punkt 3.3.3 i de administrativa föreskrifterna därför inte är uppfyllda. Kommunen har invänt att Knowit Experience har utfört tjänsten åt Arbetsgivarverket och att kraven i fjärde och femte styckena därför är uppfyllda. Inget av de övriga åberopade referensuppdragen har ifrågasatts av Precio. Förvaltningsrätten har därmed att ta ställning till om Precio visat att Knowit Experience inte uppfyller kraven i fjärde och femte styckena i punkt 3.3.3 och att kommunen därmed handlat i strid med de grundläggande principerna när de tilldelat kontraktet till Knowit Experience.

I upphandlingens administrativa föreskrifter punkt 3.3.3 fjärde och femte styckena anges följande:

Anbudsgivaren ska ha slutfört minst ett Episerver Digital Experience Cloud service-projekt. Styrks genom ja/nej samt ett referensuppdrag (referensuppdrag 1A). Referensuppdraget får inte vara egen webbplats.

Anbudsgivaren ska ha erfarenhet av arbete med tillgängliga webbplatser på Internet enligt WAI: (Web Accessibility initiative) riktlinjer om tillgänglig webb WCAG 2.0 (Web Content Accessibility Guidelines), se bilaga 5 Tillgänglighet WCAG. Styrks genom ja/nej i anbudsformuläret samt genom ett referensföretag (referensföretag 2A) som kan komma att kontaktas. Referensföretaget kan men behöver inte vara samma som övriga referenser.

Kraven har utformats som obligatoriska krav. Syftet har varit att upphandlande myndighet ska kunna bedöma leverantörernas tekniska och yrkesmässiga kapacitet. Med hänsyn till de grundläggande principerna om transparens och likabehandling anser förvaltningsrätten att det vid bedömningen av uppfyllande av krav generellt sett saknas anledning att ge kraven någon annan innebörd än vad som kan utläsas av underlaget. Kravens ordalydelse ställer enligt förvaltningsrättens bedömning inte krav på att anbudsgivaren i egenskap av kontraktspart ska ha viss specifik erfarenhet. Anbudsgivaren ska genom referensen kunna visa på viss teknisk erfarenhet men det kan inte anses nödvändigt att projektet har utförts av anbudsgivaren i egenskap av avtalspart. Förvaltningsrätten konstaterar därför att Precios invändning om avtalsförhållandet till referenten inte i sig innebär att de obligatoriska kraven inte är uppfyllda.

Till stöd för sin uppfattning att Knowit Experience ska anses ha utfört referensuppdraget för Arbetsgivarverket har kommunen åberopat ett intyg från moderbolaget Knowit. Av intyget framgår att Knowit är kontraktspart i uppdraget men att Knowit Experience rent faktiskt levererat och bemannat tjänsten till Arbetsgivarverket. Mot detta invänder Precio att Arbetsgivarverket i sitt uttalande uttryckt att de är av uppfattningen att tjänsteleveransen skett från Knowit samt att Knowit i anbudet till Arbetsgivarverket uppgett att underleverantör inte kommer att anlitas i utförande av uppdraget. Frågan är om Precio genom detta kan anses ha visat att Knowit Experience inte har utfört det faktiska arbetet i tjänsteleveransen till Arbetsgivarverket och därmed inte uppfyller kravet på teknisk kapacitet.

Förvaltningsrätten finner ingen anledning att ifrågasätta varken intyget från moderbolaget Knowit eller uttalandet från Arbetsgivarverket. Den omständigheten att Knowit i anbudet till Arbetsgivarverket uppgett att man inte avser att anlita underleverantörer omöjliggör inte att Knowit vid ett senare skede faktiskt använt sig av Knowit Experiences tjänster vid fullgörande av avtalet.

Vad gäller Arbetsgivarverkets uttalande delar förvaltningsrätten inte Precios uppfattning om att uttalandet visar att intyget från Knowit saknar trovärdighet. Arbetsgivarverket uttalar endast att verket är av uppfattningen att den avtalade tjänsten levererats av Knowit och kan därför inte intyga Knowit Experience kapacitet. Sammantaget anser förvaltningsrätten att följande slutsatser kan dras utifrån åberopat material. Referenten intygar att Knowit levererat den beskrivna tjänsten medan intyget från moderbolaget visar att Knowit Experience rent faktiskt är den som utfört tjänsten. Referentens uttalande motsäger inte detta i sak då det är fullt möjligt att ett moderbolag utan kontraktspartens kännedom använder ett dotterbolags kapacitet vid fullgörande av tjänster.

Det har inte i målet ifrågasatts huruvida Arbetsgivarverket faktiskt erhållit den avtalade tjänsten. Det har inte heller ifrågasatts att det åberopade referensuppdraget mot bakgrund av dess tekniska utformning inte kan styrka det utförande bolagets kapacitet i enlighet med upphandlingens krav. Det får således anses att den vinnande anbudsgivarens åberopade referensobjekt motsvarar de obligatoriska krav som ställts i upphandlingen. Förvaltningsrätten finner därför att Precio inte har förmått visa att Knowit Experience inte uppfyller kraven som föreskrivs i punkt 3.3.3 fjärde och femte styckena.

Förvaltningsrätten finner sammanfattningsvis inte att Precio framfört omständigheter som visar att kommunen har förfarit i strid med någon av de upphandlingsrättsliga principerna eller någon annan bestämmelse i

LOU och att detta medfört att Precio lidit eller kan komma att lida skada. Ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1 C LOU).

Anders Lidman
rådman

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-post-adress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Forts. nästa sida

Avtal före laga kraft i vissa mål

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

Ytterligare information

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.